

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

Кафедра української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« » 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:

**МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ
ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

для студентів

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня другого (магістерського)
спеціалізації 035.01 Українська мова та література
освітньої програми 035.01.01 Українська мова та література

Київ – 2022

Шевчук
Розробник: І. Г. Саєвич, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: І. Г. Саєвич, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні **кафедри української мови**

Протокол від 12.08.2022 р. №1

Завідувач кафедри _____ (М.О.Вінтонів)
 (підпис) (ініціали, прізвище)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

035.01.01 Українська мова та література

_____ (Р. А. Козлов)

Робочу програму погоджено
 ____ . ____ . 2022 р.

Робочу програму перевірено

01.09 . 2022 р.

Заступник декана факультету української філології, культури і мистецтва з науково-методичної та навчальної роботи _____ С. І. Горобець

Пролонговано:

на 20 /20 н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20 р., протокол № ____
 на 20 /20 н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20 р., протокол № ____
 на 20 /20 н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20 р., протокол № ____
 на 20 /20 н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20 р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни
Освітня програма **035.01.01** Українська мова та література

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Методологія і методи філологічних досліджень	
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	6/ 180
Освітня програма 035.01.01 Українська мова і література	
Курс	V - VI
Семестр	2 - 3
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Змістовий модуль 1. Методологія і методи лінгвістичних досліджень	
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	24
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	15
Самостійна робота	45
Змістовий модуль 2. Методи і методологія літературознавчих досліджень	
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	24
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	15
Самостійна робота	45
Форма семестрового контролю	екзамен

Освітня програма **035.01.01 Українська мова та література**

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
<i>Методологія і методи лінгвістичних досліджень</i>		
Вид дисципліни	<i>обов'язкова</i>	
Мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>	
Загальний обсяг кредитів / годин	<i>3/ 90</i>	
Курс	<i>5</i>	<i>6</i>
Семестр	<i>2</i>	<i>3</i>
Кількість змістових модулів з розподілом:	<i>1</i>	<i>1</i>
Обсяг кредитів	<i>1,5</i>	<i>1,5</i>
Аудиторні	<i>12</i>	<i>12</i>
Модульний контроль	<i>3</i>	<i>3</i>
Семестровий контроль	<i>0</i>	<i>15</i>
Самостійна робота	<i>30</i>	<i>15</i>
Форма семестрового контролю	<i>екзамен</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методологія і методи лінгвістичних досліджень» є вивчення методології як науки про структуру, логічну організацію, методи і засоби дослідницької діяльності необхідні для підготовки магістерського дослідження. Лінгвістична методологія як складова гносеології сприяє процесу пізнання магістрантом художнього тексту, формує уявлення про об'єкт, предмет, мету й завдання філологічного (лінгвістичного) дослідження, навчає стратегії і методиці проведення методологічного аналізу й інтерпретації як у межах магістерського проектування, так і в царині конкретного аналізу художнього твору.

Завдання курсу:

- сформувати у магістранта уявлення про внутрішню організацію процесу лінгвістичного пізнання (про специфіку науки як знання);
- навчити магістранта самоорганізації і саморегулюванню в процесі пізнання;
- сформувати уявлення про послідовність рефлексивного руху в процесі вирішення конкретного дослідницького завдання (про специфіку науки як діяльності);
- виявити специфіку формування окремих методів лінгвістичного аналізу (як позатекстових, так і внутрітекстових);
- оволодіти методикою проведення лінгвістичних досліджень з погляду кожного методу.

У процесі вивчення курсу важливо врахувати набуті магістрантом інтегративні знання з курсів загального мовознавства, філософії, логіки, соціології, естетики, а також психології й сучасних гуманітарних галузевих наук, зокрема методології.

Під час лекційних і семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні магістри за спеціалізацією «Українська мова та література», освітньою програмою «Українська мова та література» набувають таких компетентностей: ЗК 1 – 5; ЗК 7; ЗК 9; ЗК 11; ЗК 12; ФК 1 – 4; ФК 7; ФК 11.

Загальні:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність до проведення досліджень на належному рівні.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові:

- Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі досліджень з української філології.

- Здатність до створення, редагування, реферування і систематизації текстів усіх типів, зокрема перекладних.

3. Результати навчання за дисципліною

Після опанування дисципліни «Методологія і методи лінгвістичних досліджень» студенти освітньої програми «Українська мова і література» повинні мати такі програмні результати навчання: ПРН-3-1; ПРН-3-2; ПРН-3-3; ПРН-У-2; ПРН-У-6; ПРН-У-7; ПРН-У-8; ПРН-У-9; ПРН-У-11; ПРН-У-12; ПРН-У-13; ПРН-С-1; ПРН-С-2; ПРН-С-3; ПРН-С-4.

- демонструвати глибокі знання в галузі гуманітарних наук, застосовувати їхні методи в різних видах професійної діяльності;
- виявляти знання і розуміння мовознавчих дисциплін у синхронії та діахронії;
- упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами;
- аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці;
- характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації;
- збирати й систематизувати мовні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів;
- дотримуватися правил академічної доброчесності;
- обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу;
- використовувати спеціалізовані концептуальні лінгвістичні знання для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній галузі лінгвістики;
- оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються;
- здійснювати науковий аналіз мовного й мовленнєвого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№	Тема	Кількість годин, відведених на:					
		<i>Разом</i>	<i>Лекції</i>	<i>Семинари</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Семестр. контроль</i>
Змістовий модуль 1. Методологія мовознавчих досліджень. Порівняльно-історичний і зіставний методи дослідження мови							
1.	Тема 1. Методологія лінгвістики	21	2	4	15		
2.	Тема 2. Порівняльно-історичний і зіставний методи у мовознавстві	21	2	4	15		
	Разом	45	4	8	30	3	
Змістовий модуль 2. Структурний і описовий методи. Сучасні методики мовознавчих досліджень							
3.	Тема 3. Структурний і описовий методи лінгвістики	16	2	4	10		
4.	Тема 4. Сучасні методики лінгвістичних досліджень	11	2	4	5		
	Разом	45	4	8	15	3	15
	Разом годин	90	8	16	45	6	15

5. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Методологія мовознавчих досліджень.

Порівняльно-історичний і зіставний методи дослідження мови

Тема 1. Методологія лінгвістики

Мовознавство як наукова галузь та його об'єкт. Класифікація мовознавчих дисциплін за об'єктом вивчення, головною метою, методом. Синхронія і діахронія у дослідженні мовних явищ. Цілі лінгвістичних досліджень. Поняття зовнішньої і внутрішньої лінгвістики. Описова і теоретична лінгвістика. Ключові поняття лінгвометодології. Методологія: зміст і обсяг поняття. Загальна методологія і лінгвометодологія. Об'єкт і предмет лінгвометодології. Завдання методології. Гносеологічний аспект лінгвістичної методології. Об'єктивістський та суб'єктивістський підхід до дослідження мовних явищ. Історія методології як наукової дисципліни. Епістемологія як теорія наукового пізнання. Чотири глобальні методології як пізнавальне підґрунтя різних напрямів, течій, шкіл у процесі розвитку лінгвістики: феноменологічна, позитивістська, раціоналістська, функціональна. Поняття наукової парадигми. Генетична (порівняльно-історична, еволюційна), таксономічна (системно-структурна), прагматична (комунікативно-функціональна), когнітивна (когнітивно-дискурсивна) наукові парадигми. Сучасний парадигмальний простір лінгвістики. Принципи синергетики. Теорія методу. Загальнонаукові способи дослідження: спостереження, експеримент, моделювання. Вихідні прийоми наукового аналізу мовного матеріалу: аналіз, синтез; індукція, дедукція. Система наукових принципів. Класифікація методів лінгвістичних досліджень. Парадигмальні, міжпарадигмальні, комплексні і комбіновані методи.

Основні поняття теми: лінгвометодологія, наукова парадигма, епістемологія, метод.

Література: I. 1; 3; 4; 5 II. 5; 6; 7; 9; 10; 15; 17.

Семінар 1-2.

Тема 2. Порівняльно-історичний і зіставний методи дослідження мови

Порівняльно-історична (генетична) наукова парадигма. Історія формування та етапи розвитку порівняльно-історичного методу. Основоположники методу, специфіка, закономірності та основні завдання методу. Техніка порівняльно-генетичних досліджень. Прийоми визначення генетичної спорідненості. Принципи і прийоми етимологічного аналізу. Внутрішня, зовнішня реконструкція та відносна хронологія. Проблема реконструкції архаїчних значень слів. Метод синхронних зрізів. Метод лінгвістичної географії. Методика реконструкції прамови А. Шлейхера і теорія концентричних хвиль Й.Шмідта як поштовх для розвитку лінгвогеографічного методу. Етапи лінгвогеографічних досліджень. Метод глотохронології. Основні принципи визначення процесів диференціації споріднених мов М.Сводеша. Зіставний метод в історії мовознавства. Загальна характеристика. Різниця у визначенні понять «порівняння» і «зіставлення». Прийоми мовного зіставлення та зіставлення ознак. Зіставна інтерпретація. Поняття контрастивної лінгвістики. Проблема мовної типології в мовознавстві. Методи типології. Проблема мовних універсалій у мовознавстві. Параметри та основні різновиди мовних універсалій.

Основні поняття теми: діахронія, компаративістика, генетична спорідненість мов, реконструкція, контрактивна лінгвістика, мовна типологія, мовні універсалії.

Література: I. 1–5; II. 2; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 16; 18.

Семінар 3-4.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Структурний і описовий методи. Сучасні методика мовознавчих досліджень

Тема 3. Структурний і описовий методи лінгвістики

Структуралістська (таксономічна наукова парадигма). Структурний підхід до аналізу мовних явищ. Функціональна класифікація одиниць мови. Ієрархічні відношення в мові та методи їх дослідження. Основні школи структуралізму. Внесок у мовознавство східноєвропейського структуралізму (Празький лінгвістичний гурток). Датський структуралізм (Копенгагенська лінгвістична школа) і становлення глосематики. Американський структуралізм: дескриптивна лінгвістика й метод безпосередніх складників. Структурний метод та його основні методики. Дистрибутивний аналіз. Аналіз за безпосередніми складниками. Трансформаційний аналіз. Компонентний аналіз. Описовий метод як один із традиційних методів вивчення мови. Неоднозначність у трактуванні природи методу. Одиниці мови і одиниці лінгвістичного аналізу. Етапи описового аналізу. Спостереження, класифікація, опис, узагальнення, висновки як основні компоненти описового методу. Принципи опису лексичного значення слова у лексикографічних джерелах. Соціологічні (прийом «слів і речей», тематичних груп, нормативно-стильових характеристик) та логіко-психологічні (інваріантно-метамовні, варіантно-мовні, міжрівневої інтерпретації та ін.) прийоми зовнішньої інтерпретації описового методу. Прийоми внутрішньої інтерпретації описового методу. Прийом класифікації і систематизації, парадигматична методика, прийом опозицій, прийом семантичного поля, прийом семантичної валентності В. Порціга, прийоми перетворення і трансформаційна методика. Взаємодія описового методу зі структурним.

Основні поняття теми: структуралізм, структура мови, дистрибутивний аналіз, аналіз безпосередніх складників, трансформаційний аналіз, компонентний аналіз, описовий метод.

Література: I. 1 – 4; II. 5; 6; 9; 10; 12; 15.

Семінар 5-6

Тема 4. Сучасні методика лінгвістичних досліджень

Сучасний парадигмальний простір лінгвістики. Принципи когнітивної і комунікативно-функціональної парадигм. Соціолінгвістичні методи. Методика збирання матеріалу в соціолінгвістичних дослідженнях. Методи соціолінгвістичного аналізу матеріалу. Різновиди спостереження в соціолінгвістичних дослідженнях. Інтерв'ю в соціолінгвістичних дослідженнях. Психолінгвістичний метод дослідження мови. Дослідження фізіологічних реакцій організму людини у процесі її мовленнєвої діяльності. Аналіз асоціацій на слова-стимули. Вільний асоціативний експеримент у психолінгвістичних дослідженнях. Цілеспрямований асоціативний експеримент у психолінгвістичних дослідженнях. Психолінгвістична методика вимірювання значень за допомогою семантичного диференціала. Методика концептуального аналізу як одного з провідних методів сучасного мовознавства. Концепт, структура концепту, етапи дослідження концепту. Застосування математичних методів у мовознавстві. Кількісні і статистичні методи у лінгвістичних дослідженнях. Лінгвостатистика. Стилостатистика. Методи теорії інформації у лінгвістичних дослідженнях. Використання теорії ймовірностей у дослідженні мовних одиниць. Використання теорії множин у дослідженні мовних одиниць.

Основні поняття теми: соціолінгвістичні методи, психолінгвістичні методи, концептуальний аналіз, математичні методи.

Література: I. 1–4; II. 1; 3; 5; 9; 10; 11; 13; 14; 19; 20.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	4	4	4	4
Робота на семінарському занятті	10	4	40	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	6	30	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом	-		182	
Максимальна кількість балів: 182					
Розрахунок коефіцієнта: $182:30=6$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Методологія мовознавчих досліджень.

Порівняльно-історичний і зіставний методи дослідження мови

1. Опрацюйте фрагмент праці Ф. де Соссюра «Курс загальної лінгвістики» (Частина перша, Розділ III «Статична лінгвістика та еволюційна лінгвістика»).
2. Доберіть приклади застосування в лінгвістичних дослідженнях загальнонаукових методів.
3. Опрацюйте вступну статтю до Етимологічного словника української мови в 7 тт. Випишіть з Етимологічного словника української мови дві словникові статті та проаналізуйте їх відповідно до принципів укладання словника.
4. Опрацюйте фрагмент із праці Ладо Р. «Лінгвістика через кордони культур».
5. Проілюструйте використання зіставного методу прикладами тем лінгвістичних досліджень (5 тем).
6. Випишіть приклади мовних універсалій на основі параметра спільності властивостей мовних структур (10 прикладів).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Структурний і описовий методи. Сучасні методики мовознавчих досліджень

1. З лінгвістичних джерел випишіть приклади застосування дистрибутивного аналізу, аналізу за безпосередніми складниками, трансформаційного та компонентного аналізу.
2. На матеріалі лінгвістичних джерел підготуйте повідомлення про один з ключових концептів української лінгвокультури. Визначте прийоми концептуального аналізу, що використані у дослідженні.

Рекомендації до виконання завдань для самостійної роботи

Завдання для самостійної роботи необхідно виконати в повному обсязі й подати на перевірку викладачу в окремому зошиті; думки викладати лаконічно, точно, змістовно й обґрунтовано.

Критерії оцінювання виконаних студентами завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Загальне мовознавство» оцінюється за такими параметрами:

5 балів – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, із наведенням прикладів і застосуванням методу аналізу. Студент самостійно працює з науковою літературою; робить висновки; вміє формулювати й обґрунтовувати власну позицію.

4 балів – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, але з певними помилками щодо викладу матеріалу та без наведення прикладів до окремих фактів і явищ. Студент працює із запропонованою науковою літературою; робить висновки. Однак у процесі відтворення самостійно дібраного матеріалу простежується брак власних суджень і прояву узагальнень.

3 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, але з порушенням логіки й послідовності викладу матеріалу та без ілюстрування прикладами. У роботі допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Студент працює із запропонованою науковою літературою, але аналізує її недбало, без висвітлення поглядів різних науковців.

2 бали – завдання для самостійної роботи виконані не в повному обсязі, частково самостійно. Студент володіє матеріалом на початковому рівні, викладає його хаотично і необґрунтовано, без дотримання мовних норм; має фрагментарні навички роботи з науковими джерелами і не вміє робити висновки.

1 бал – виконано менше половини завдань для самостійної роботи. Матеріал фрагментарний, не систематизований, не ілюстрований прикладами, порушена структура викладу. Його основу складає необґрунтоване копіювання чужих думок і позицій. Студент не вміє працювати з науковими джерелами і робити узагальнення.

0 балів – більшу частину самостійних завдань не виконано. Студент лише частково володіє навчальним матеріалом, не вміє чітко, лаконічно й послідовно висвітлювати його; не працює з науковими і навчальними джерелами.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за *модульну контрольну роботу* (модульний контроль).

Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Модульна контрольна робота містить 25 тестових завдань.

Критерії оцінювання виконання студентами модульних контрольних робіт.

Правильна відповідь на одне тестове завдання – 1 бал.

6.4. Форми проведення семестрового контролю (екзамен)

До складання екзамену допускаються студенти, які активно відпрацювали всі семінарські заняття, написали модульні контрольні роботи та виконали блок самостійної роботи.

Критерії оцінювання

Метою підсумкового контролю з дисципліни «Методологія і методи філологічних досліджень» є перевірка рівня засвоєння студентом всієї програми, яка включає, зокрема, два завдання:

- теоретичне питання;
- 10 тестових завдань.

Максимальна кількість балів за одне теоретичне питання – 10; правильна відповідь на одне тестове завдання – 1 бал.

Критерії оцінювання теоретичного питання (максимальна кількість балів: 10)

Значення оцінки	Оцінка за п'ятнадцятибальною шкалою
Відмінний рівень знань у межах обов'язкового матеріалу з можливими, незначними недоліками	9-10 балів
Достатньо високий рівень знань у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	8 балів
Загалом добрий рівень знань з незначною кількістю помилок	7 балів
Посередній рівень знань із значною кількістю недоліків.	5-6 балів
Мінімально можливий допустимий рівень знань	4 бали
Недостатній рівень знань із значною кількістю помилок	1-3 бали

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Мовознавство як наукова галузь та його об'єкт дослідження.
2. Класифікація мовознавчих дисциплін за об'єктом вивчення, головною метою, методом.
3. Поняття зовнішньої і внутрішньої лінгвістики.
4. Описова і теоретична лінгвістика.
5. Синхронія і діяхронія у дослідженні мовних явищ.
6. Ключові поняття лінгвометодології.
7. Поняття методології. Об'єкт і предмет лінгвометодології.
8. Поняття наукової парадигми.
9. Порівняльно-історична (генетична) наукова парадигма.
10. Структуралістська (таксономічна) наукова парадигма.
11. Сучасний парадигмальний простір лінгвістики.
12. Теорія методу.
13. Загальнонаукові способи дослідження: спостереження, експеримент, моделювання..
14. Вихідні прийоми наукового аналізу мовного матеріалу: аналіз, синтез; індукція, дедукція.
15. Поняття лінгвістичного методу. Класифікація методів лінгвістичних досліджень.
16. Класифікація методів лінгвістичних досліджень.
17. Історія формування та етапи розвитку порівняльно-історичного методу.
18. Прийоми визначення генетичної спорідненості мов.
19. Метод лінгвістичної географії.
20. Етимологічний аналіз слова. Принципи і прийоми етимологічного аналізу.
21. Зіставний метод лінгвістичних досліджень. Поняття контрастивної лінгвістики.
22. Проблема мовної типології в мовознавстві.
23. Типологічна класифікація мов.
24. Проблема мовних універсалій у мовознавстві.
25. Значення універсалій для теорії і практики мовознавства.
26. Внутрішньомовне і міжмовне зіставлення мовних фактів.
27. Описовий метод як один із традиційних методів вивчення мови.
28. Етапи описового аналізу.
29. Спостереження, класифікація, опис, узагальнення, висновки як основні прийоми описового методу
30. Прийоми зовнішньої і внутрішньої інтерпретації описового методу.
31. Прийоми внутрішньої інтерпретації описового методу.
32. Практичне застосування описового методу.
33. Структурний підхід до аналізу мовних явищ.
34. Дистрибутивний аналіз.
35. Методика безпосередніх складників.
36. Трансформаційний аналіз.
37. Компонентний аналіз семантики слова. Класифікація сем.
38. Сучасні методи дослідження мови.
39. Соціолінгвістичні методи дослідження мови. Методики збирання та аналізу матеріалу
40. Психолінгвістичні методи дослідження мови. Асоціативний експеримент у психолінгвістичних дослідженнях.
41. Концепт, структура концепту. Методика концептуального аналізу.
42. Застосування математичних методів у мовознавстві. Кількісні і статистичні методи у лінгвістичних дослідженнях.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. К.: Академія, 2008. 464 с.
2. Основи лінгвістичних досліджень = Fundamentals of Linguistic Research : підруч. для вузів / О. Ф. Федоренко, С. М. Сухорольська, О. В. Руда. Львів : Вид. центр Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2009. 296 с.
3. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник / МОН України. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
4. Семотюк О.Л. Сучасні технології лінгвістичних досліджень. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. 152с.
5. Тищенко К. Метатеорія мовознавства. К.: Основи, 2000. 350 с. Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20081026192659/http://www.law.univ.kiev.ua/lingvo/book/>

Додаткова література:

1. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної прагматики К.: Академія, 2009. 302с.
2. Бережнюк В. М. Загальне мовознавство : хрестоматія; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 361 с.
3. Волошин В.Г. Комп'ютерна лінгвістика. Суми: Універс-ка книга, 2004. 382 с.
4. Дочу А. Р. Мовні контакти і запозичення як чинник формування тематичних груп лексики (на матеріалі англійського орнітонімікону). К.: Наук. думка, 2017. 206 с.
5. Дубічинський В. В. Основи загального та прикладного мовознавства : навч. посіб. Харків. : Мадрид, 2016. 220 с.
6. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. /А.М. Єріна, В.Б. Захожай, Д.Л. Єрін. К: ЦНЛ, 2004. 212 с.
7. Загнітко, А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : Твори, 2020. 920 с.
8. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства: Підручник К.: Вид. центр «Академія», 2006. 424 с.
9. Методи лінгвістичних досліджень: навчальний посібник/ МОН України, Уманський держ. пед. ун.-т. імені Павла Тичини/ упорядник: Н. А. Цимбал. Умань: Візаві, 2019. 106 с
10. Методологія лінгвістичних досліджень: конспект лекцій для студ. спец. 035 "Філологія", спеціалізації 035.04 "Германські мови та літератури (переклад включно)" денної форми навчання / М.В. Черник, В.С. Куліш, О.Л. Овсянко, А.В. Зінченко; за заг. ред. С.О. Швачко. Суми: Сумський державний університет, 2018. 78 с.
11. Перебийніс В.С. Статистичні методи для лінгвістів : посібник. Вид. 2, випр. і допов. Вінниця : Нова Книга, 2013 176 с. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2011. 844 с.
12. Перебийніс В.С., Кадомцева Л.О. Методи структурного дослідження мови. – Київ: Наукова думка, 1968. – 346 с.
13. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
14. Радзівська Т. В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту: Текст – соціум – культура – мовна особистість. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2010. 491 с.

15. Семчинський С.В. Загальне мовознавство: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. К.: АТ «ОКО», 1996. 416 с.
16. Скляренко В. Г. Дослідження з етимології та історичної лексикології української мови. К.: Наук. думка, 2017. 660 с.
17. Сосюр Ф. Курс загальної лінгвістики / Пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. К : Основи, 1998. 324 с.
18. Lado R. Linguistics across cultures. Applied linguistics for language teachers. Ann Arbor: Univ. of Michigan Press, 1957 (chapters 4, 6).
19. Lakoff G. Johnson M. Metaphors We Live By. University of Chicago Press, 1980; London, 2003.
20. Lakoff G. Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind. Chicago: University of Chicago Press. 1987. 614 p.

Навчально-методична карта дисципліни «Методологія і методи лінгвістичних досліджень»

**Разом: 90 год., з них: лекції – 8 год., семінарські заняття – 16 год., МК – 6 год.,
самостійна робота – 45 год.**

Тиждень	I		II		III		IV	
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модуля	<i>Методологія мовознавчих досліджень. Загальнонаукові й лінгвістичні методи дослідження</i>				<i>Структурний і описовий методи. Сучасні методики мовознавчих досліджень</i>			
К-сть балів за модуль	101 бал				81 бал			
Лекції	1		2		3		4	
Дати								
Теми лекцій	Методологія лінгвістики (1 б.)		Порівняльно-історичний і зіставний методи дослідження мови (1 б.)		Структурний і описовий методи лінгвістики (1 б.)		Сучасні методики лінгвістичних досліджень (1 б.)	
Теми семінарів	Методологія лінгвістики (11 б.)	Загальнонаукові і лінгвістичні методи дослідження (11 б.)	Порівняльно-історичний метод дослідження (11 б.)	Зіставний метод дослідження мови (11 б.)	Структурний метод дослідження мови (11 б.)	Описовий метод лінгвістики (11 б.)	Сучасні методики лінгвістичних досліджень (11 б.)	Соціолінгвістичні і психолінгвістичні методи (11 б.)
Самостійна робота	30 балів				10 балів			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Підсумковий контроль	Екзамен							